

Liberecký kraj se k archeologickým památkám macešsky nechová

02. 06. 2007 00:00

[id:5237|autor:Mgr. Langer Jiří|email:jiri.langer@kraj-lbc.info|telefon:485 226 302|mobil:|aktualizace:]

Že je v Příšovicích u Turnova významná archeologická lokalita, ví už dlouhá léta každé malé dítě, o archeologii nemluvě. Emoce kolem unikátního, to nikdo nepopírá, naleziště, které svým významem překročilo krajský formát, bohužel stále rozvířují a matou veřejnost.

Tak tedy na rovinu! Že Liberecký kraj podporuje mimo obnovy kulturních památek také záchranné archeologické výzkumy, dokazuje například tím, jak dokázal v loňském roce zajistit z krajského rozpočtu výkup cenného pozemku v Příšovicích v lokalitě Cecilka. Zde bylo v roce 2005 v obytné zóně na soukromých parcelách objeveno žárové pohřebiště, které je od března 2007 vyhlášeno Ministerstvem kultury kulturní památkou. Výkup této čerstvé, již 4 500 let staré kulturní památky z doby bronzové, stál v roce 2006 šest set padesát tisíc korun. Navíc z větší části kraj pokryl i náklady na záchranný archeologický průzkum v téže lokalitě za sedm set tisíc Kč.

Ani dalekosáhlý význam nového naleziště, tentokrát z doby kamenné, tedy staré 6500 let (raději přesněji datováno do doby 4600 – 4700 let před naším letopočtem), Liberecký kraj ani Severočeské muzeum v Liberci, které průzkum provádí, nepochybně. Naopak, aby zdůraznil Ministerstvu kultury a státu ojedinělost nálezů kultury s vypíchanou keramikou v Příšovicích, nechal zpracovat odborné posudky z dalších archeologických pracovišť České republiky.

Všechny se shodují v tom, že se jedná o významný nález a to nejen v rámci Libereckého kraje. Archeologové našli v Příšovicích přes 1000 objektů po pravěkém osídlení. Podle nich v místě byla v jedna z nejstarších osad, neolitické sídliště, prvních zemědělců v zemi (viz Dr. Marie Zápotocká, CSc, Archeologický ústav AV ČR, Praha, PhDr. František Frýda a Bc Milan Metlička, Západočeské muzeum v Plzni, Mgr. Petr Květina, Mgr. Jaroslav Řídký a Mgr. Markéta Končelová, ...

Taková jsou fakta, na pravou míru uveďme některá další nepřesná tvrzení a omyly:

1. Nejde o druhou největší vesnici pravěkých zemědělců objevené na území Česka z doby bronzové, nýbrž jde o neolit – dobu kamennou. Opravdu nelze jámy a vlastně celé naleziště zakonzervovat, to by se musely zbourat celé Příšovice, ale lze dobře zdokumentovat místo. A nalezené předměty později, až budou finanční prostředky, i zrenovovat a případně někde vystavit.

2. Liberecký kraj nebude po vyhodnocení situace zmíněné pozemky vykupovat, o případných stavebních uzávěrách neuvažuje, naopak prostřednictvím Severočeského muzea uzavřel s investorem VGP Park, a. s., Mladá Boleslav smlouvu, kde se obě strany dohodly, že záchranný archeologický průzkum podle zákona o státní památkové péči pod odborným vedením Petra Brestovanského ze Severočeského muzea skončí k 30. červnu. Poté bude staveniště předáno investorovi.

3. I když je zásadní význam Pojizeří v dějinách pravěké Evropy podle odborníků stále nedoceněn, Ministerstvo kultury nemá ani na takovouto důležitou lokalitu dostatek peněz, natož finance na výkup pozemků. Slovy mluví MK Marcely Žižkové:

“Máme k dispozici pouze finanční prostředky na financování záchranného archeologického výzkumu, peníze určené pro tyto účely však nestačí pokrýt potřebu.”

4. Kraj rozumí tomu, že situace s financováním archeologických památek není ideální, ale je třeba zdůraznit, že loňská dotace Libereckého kraje na archeologické výzkumy osmkrát převýšila příspěvky Ministerstva kultury.

5. Liberecký kraj se jako vlastník kulturních památek chová v rámci svých pravomocí a finančních možností odpovědně a své památky udržuje a opravuje, a to hlavně z vlastního rozpočtu Libereckého kraje. Vlastní jich celkem 13, jedná se většinou o sídla škol či domovů důchodců, jednou z ní je ale i zmíněná Cecilka. V letech 2002 – 2006 kraj investoval na obnovu těchto vlastních památek, v nichž sídlí jeho příspěvkové organizace, více než 76 milionů korun.

Náměstek hejtmána Antonín Schäfer pověřený vedením resortu kultury, památkové péče a cestovního ruchu zdůrazňuje:

„V rámci celkově omezených výdajů v minulém a letošním roce bylo možné bohužel vyčlenit na granty a přímou podporu památkové péče méně prostředků (jedná se o pomoc jiným vlastníkům KP). Věřím ale, že příští roky budeme jiným vlastníkům moci opět přispět větší částkou, ač to není povinnost Libereckého kraje

Na rekonstrukce památek, které vlastní kraj, na Severočeské muzeum v Liberci, Vlastivědné muzeum v České Lípě a Muzeum Českého ráje v Turnově, letos kraj vyčlenil 20,123 miliónu Kč, a to určitě není až tak málo..

Připomeňme, že v minulých letech bylo úspěšné například restaurování nástěnných maleb v tzv. Liebigově vile v Liberci, na které kraj rovněž přispěl. Velkou opravu zažívá památkově chráněná budova Severočeského muzea. Během několikaleté etapy bude postupně vyměněna střešní krytina za břidlici, bude očištěna pískovcová fasáda a na ní budou doplněny jednotlivé architektonické články poškozené v minulosti. Kraj se také podílí na obnově a údržbě perly Českého ráje – hradu Valdštejna.

Ale stejnou radost má kraj i z menších akcí, které se podařily. Např. se po dohodě s městem Frýdlant zachránila socha sv. Jana Nepomuckého, nebo vlastním nákladem byla zrestaurována boží muka v Hejnicích, která hrozila zřícením, či přispěl k záchraně jedné rarity – zděného holubníku v Raspenavě. A v letošním roce bude dokončeno restaurování unikátních gotických

nástěnných maleb v kapli na hradě Houska.

„Obecně lze za nejohroženější skupinu památek označit venkovské kostely, které velikostí a bohatostí výzdoby odrážejí zašlou slávu a bohatství venkova. Bohužel změnou společenské situace po roce 1945 a poté po roce 1948 přišly tyto kostely o významnou část příspěvků na údržbu a majitelé dnes musí řešit stav zaviněný absolutním nezájmem a přehlížením. Kraj hledá každoročně ve svém rozpočtu finanční prostředky na pomoc majitelům“ připomíná náměstek hejtmána.

Podobně postiženou skupinu památek představují i drobné sakrální objekty, jako jsou různá boží muka, kapličky, křížky atd. U těchto objektů je ale často obtížné až nemožné zjistit konkrétního vlastníka, který by se měl postarat o jejich záchranu a restaurování.

Přesto kraj poskytl letos na obnovu památek, i když nejsou v jeho vlastnictví, docela slušnou částku, celkem více než 1,8 milionu Kč, a snaží se i respektovat požadavek vlastníka na výši příspěvku, což se v drtivé většině případů podařilo.

„Žalujících“ památek je v našem regionu bohužel stále mnoho. Proto Liberecký kraj zpracoval v rámci Koncepce účinnější podpory rozvoje památkové péče v Libereckém kraji Seznam nejohroženějších nevyužívaných kulturních památek, který zahrnuje kolem 100 nemovitostí. V rámci rozdělování dotací na obnovu kulturních památek se snažíme zohledňovat, zda je kulturní památka zařazena na tento seznam. Skutečnost je ale taková, že hlavně v posledních letech se finanční prostředky někdy nedostávají ani na takto ohrožené památky. Musíme ale zdůraznit, že zájem o obnovu ohrožené památky musí projevít především její vlastník, Liberecký kraj nemůže suplovat jeho povinnosti. Jsme ale ochotni pomoci mu v jeho úsilí,“ uzavírá Antonín Schäfer.

Je tedy Liberecký kraj opravdu tak macešský ke svým kulturním památkám?

Přehled přidělených dotací - Viz tabulka.

<i>Místo realizace</i>	<i>Projekt / akce</i>	<i>Příjemce</i>	<i>Dotace Libereckého kraje</i>
Horní Libchava	Oprava střechy fary čp. 62 - výměna krytiny, výměna poškozených latí, znovuvyzdění komínů, oprava 4 volských ok	Miroslav a Petra Pröllerovi	100 000
Hrádek nad Nisou	Celkové restaurování bočního oltáře sv. Josefa v kost. Sv. Bartoloměje	ŘKF Hrádek nad Nisou	100 000

Chrastava	Kostel sv. Vavřince, Oprava nevyhovující střechy kostela - demotáž pův. krytiny, výměna částečně za novou, výměna klempířských prvků	ŘKF v Chrastavě	100 000
Bílá - Domaslavice	Oprava kapličky - 1. etapa: statické zajištění objektu, odvodnění obj., 2. etapa: restaurování objektu	Obec Bílá	100 000
Levínská Olešnice	Oprava věže kostela Všech svatých - výměna napadených dřevěných konstrukcí a výměna dožilé střešní krytiny za novou	ŘKF Levínská Olešnice	100 000
Kamenický Šenov	Obnova věžních hodin na kostele sv. Jana Křtitele v Kamenickém Šenově	Občanské sdružení SONOW	12 990
Dětrichov	Výměna části střešního pláště na objektu rolnické usedlosti č. p. 67	Zdeněk Praizler	45 000
Zákupy	Obnova části hřbitovní zdi s náhrobníky v areálu kostela sv. Fabiána a Šebestiána	ŘKF Děkanství Zákupy	100 000
Železný Brod - Trávníky	Obnova střechy venkovské usedlosti čp. 262 - Grossovsko	Ing. Bohuslav Křížek	130 000
Horní Prysk	Rekonstrukce střechy kostela sv. Petra a Pavla - další etapa	ŘKF Horní Prysk	100 000
Lomnice nad Popelkou	Statické zajištění vnitřní části objektu fary č. p. 142	ŘKF Lomnice nad Popelkou	50 000
Lučany nad Nisou	Obnova kostela Navštívení Panny Marie v Lučanech nad Nisou	ŘKF Lučany nad Nisou	80 000
Frýdlant v Čechách	Restaurování sochy Piety v Okružní ulici	Město Frýdlant	100 000
Turnov	Restaurování gotického torza na III. skalním bloku v areálu hradu Valdštejn	Město Turnov	90 000
Syřenov - Kumburk	Statické zajištění panenské věže v areálu hradu Kumburk - 2. etapa	Obec Syřenov	200 000
Liberec	Obnova střešních konstrukcí v části objektu bývalých Městských lázní (tesařské práce)	Statuární město Liberec	200 000
Horní Houska	Obnova nástěnných maleb v kapli hradu Houska	Ing. Jaromír Šimonek - Dvůr Lobeč	250 000
Horky u Dubé	Dokončení opravy fasády kaple Nanebevzetí Panny Marie v Horkách u Dubé	Město Dubá	55 000